

### Pismienictwo w Galicyi.

Do pismienictwa w Galicyi z ostatniego dziesiątka lat,

### ZAPISY BIBLIOGRAFICZNE.

Rok 1849 — 1859.

(Obacz Nr. 2, 3, 4 i 5 Dodatku tygodniowego.)

#### Treść.

Brak u nas materyałów bibliograficznych. Dzieło K. Wurzbacha o pismienictwie w Austrii. Sprostowanie co do porównania z dziennikarstwem w Rosyi. Dziennikarstwo polskie w Rosyi pominięte. Potrzeba w wykazach statystycznych tablic co do autorów wiadomych i pism bezimiennych. Wzór tablicy takiej. Potrzeba wyraźniejszego zestawienia dzieł dotyczących pismienictwa w ścisłym znaczeniu. Zestawienie pismienictw słowiańskich w cesarstwie od r. 1853 — 5. Za lat trzy nowa tablica w tym celu. Wyższość pismienictwa polskiego nad czeskim, co do liczby druków.

Odwykłość miły czytelniku od przypomnień klasycznych, i takowym przebaczasz tylko w chwilach niezwykłego ich zastosowania, dla tego lubisz je w usciech Andrzeja Batorego, bo tam klasyczne słowo, romantyczności nie zastąpiło drogi. Mimo tego, przywołuję z wygnania mitologiczne przyrównanie, szukając myślą końca tej nitki, którą snuć rozpocząłem. Badanie bibliograficzne pismienictwa polskiego tegoczesnego, leży tak dalece odlogiem, że ktokolwiek chciałby gruntownie i na odpowiednią skalę takowe za wzorem sąsiadów przywieść do skutku, strawiłby długie i mozolne lata zanim trafiłby do ładu, bo cokolwiek poruszy, wszędzie napotyka opisy ogólnikowe, a nigdzie nie wyśledzi pewnych dat statystycznych, któreby nowego Tezeusza wywiodły z labiryntu za nicia! Aryadny.

Bibliografia z ostatniego stulecia u nas jest dla bibliografa istną pracą Danaid. Czerpiesz jakoby sitem wodę, więc niewidzisz, aby naczynie było pełnem. Nie mówię już o ogólnych zestawieniach, ale nawet i szczegóły nie opracowane należycie. Głoszą ogólniki o autorach, a nawet nie podadzą wiernie wydań dzieł jego, nie spiszą ilości dzieł z ich opisem bibliograficznym, piszą ogólniki o epokach, a nie zestawiają cyfer któreby statystycznie dosadniej przemówiły, niż najpiękniejsze słówka kilkoma znakami podziwu i wykrzyknienia ubarwione.

Trudności te napotyka każdy ktokolwiek w jakiejbądź specjalnej umiejętności, o źródła dopytywać się zacznie, ktokolwiek o jakim bądź pisarzu pragnąłby mieć gruntowną wiadomość.

Ten brak materyałów zmusza mnie do poruszania wielu pytań i rozwiązywania ich krótkimi wskazówkami. Ten brak materyałów skłonił mnie do opowiadania o wszystkim na raz w streszczeniu, i do układu tablic przynajmniej dla jednej prowincyi, w nadziei, że mój przykład pobudzi czyje pióro i w innych stronach kraju, do opracowania przedmiotu u nas całkiem nowego. A chociaż wiem że na teraz gram rolę Danaida (nie licząc się bowiem do rzędu plei pięknej Danaidą zwać się nie mogę), i czerpię wodę przetakiem, rad będę, jeżeli choć kropla spływie do naczynia, przyczyniając się do onegoż pełności.

Wzorem podobnych prac bibliograficznych może i powinno być dla każdego, dzieło Konstantgo Wurzbacha Tannenberg nadbibliotekarza w ministerstwie spraw wewnętrznych, które wyszło pod tytułem:

*Bibliographisch-statistische Uebersicht der Literatur des österreichischen Kaiserstaates von 1. Jänner bis 31. Dezember 1855. Dritter Bericht. Wien 1857 w 8ce Iter Band mit 40 Tabellen, 2ter Band mit 43 Tabellen; stron 1,273 i nadto do tego Repertorium str. 80 petytem.*

Dzieło to nazwałbym areydzieniem cierpliwości bibliograficznej, tak tam o wszystkim pamiętano, aż do najdrobniejszego szczegółu. Co do zdań w przedmiotach dziennikarstwa i prac w języku polskim nie podzielałbym je we wszystkim, bo nie są upowadżane

(przez wyrażenie się *Proletariatsnovellen*), ale rzecz mniejsza o zdania. Podział naukowy, i wstępy ogólne, są gruntowne, nauczające i z niepospolitą znajomością warunków bibliografii układane.

Mówię to o ostatniem, to jest trzeciem sprawozdaniu, dwa pierwsze bowiem nie były bardzo dokładne. W pierwszym nie rozróżniono dzieł polskich od rutenkich, w drugim resumowano ogólną ilość druków zarazem na numera, tomy, zeszyty i dzieła, przez co mieszanina cyfer powstała, nie odzwierciedlająca stanu pismienictwa; w trzecim dopiero ułożono obliczenie na tomy, dzieła, zeszyty i na arkuszy, ale tylko według ogólnej liczby druków, bez rozróżnienia ich stosownie do różnicy językowej.

Z tego trojakiem zestawienia tablic w trzech sprawozdaniach, nie podobnem jest ułożyć jednej tablicy całkowitej za lat trzy, nie podobna zestawić rezultata lat obok siebie, bo na każdy rok inna wypada miara.

W przedmowie niepospolitego pisarza, wyczytuję szacunku godne oświadczenie, że chętnie korzystał z wszelkich spostrzeżeń, które czyniono nad dwoma poprzedniemi sprawozdaniami przy zobiorach po pismach czasowych.

U nas nikt nie zwracał uwagi na dzieła te, bo nie wiem azali jest gdzie literat jaki, opracowujący bibliografią polską w sposób podobny. Dla tego nie umiano nic w tym przedmiocie powiedzieć, i tylko jeden *Czas* ograniczył się na zrzęcnem podaniu wyjątków odnoszących się do Galicyi.

Nie będąc bibliografem z powołania, nie rozszczę sobie pretensyi do osobliwego znawstwa. Mimo to wspomnę o kilku niegodnościach, które napotkałem szukając materyału w tych sprawozdaniach, do mojego przedmiotu.

#### I.

Przedewszystkiem zwracam uwagę na omyłkę jak sądzę, w zestawieniu dziennikarstwa krajowego z dziennikarstwem w Rosyi. W r. 1855 wychodziło w Austrii 455 dzienników, to jest 78 politycznych, 377 nie politycznych.

Z politycznych 43 po niemiecku, 18 po włosku, 4 po węgiersku, po 2 po polsku, czesku, rumuńsku, serbo-illirysku i kroatko-illirysku a po 1 po ormiańsku, słowacku i rutenku.

Z niepolitycznych 119 niemieckich, 89 włoskich, 22 węgierskich, 7 polskich, 18 czeskich i słowackich. Po 1 ormiański i rumuński, po 3 kroatko-illiryskich i słowackich. 24 w dwóch a 2 w trzech językach.

Polskie były te: *Czas* odbijany w 2,400 egzemplarzach. *Gazeta lwowska: Dziennik rządowy*, (krakowski); *Dziennik rządowy dla okręgu nam. we Lwowie*; *Rozprawy c. kr. Gal. Tow. Gos.*; *Tygodnik rolniczo-przemysłowy*; *Rozmaitości* (odbijane w 500 egzemplarzach); *Przyjaciel domowy*; *Nowiny*.

Po niemiecku i rutenku: *Lemberger Zeitung: Zoria Halicka*, (Rocznik 8my); *Biblioteka Semejnaja*, (1 rok); *Wistnik krajowego prawitelstwa*; nakoniec polsko-niemiecki: *Landes-Regierungsblatt*.

Do tego należałoby doliczyć *Gwiazdę Cieszyńską*, odbijaną w 500.

Ten stan dziennikarstwa porównano z rosyjskiem (I. 28), gdzie podano, że w Rosyi wychodziło roku 1854 mniej o 294 dzienników, albowiem było ich 161, mianowicie:

115 po rosyjsku, 25 po niemiecku, 8 po francuzku. 3 po angielsku, 1 polski, 1 włoski, 2 gruzyjskie, 2 letońskie, 3 po niemiecku i rosyjsku, 1 rosyjsko-polski.

W tem zestawieniu zurnalistyki dwóch monarchii, zdaniem mojem zaszła podwójna omyłka.



Najpierw dziennikarstwo w Austrii wynosi istotną cyfrę 416 pism, bowiem odtrącam liczbę 39 dzienników praw państwa (*Reichs-Gesetzblatt*), które pod nazwę ustawodawstwa podejgnięte być mogą, nie są zaś pismem czasowym; gdybyśmy zaś te jako czasopisma uważać chcieli, winniibyśmy także zbiory praw państwa i ukazy w cesarstwie rosyjskiem, nie we formie i nie pod tytułem dzienników praw państwa, ale luźnie wychodzące, w poczet żurnalistyki policzyć, co jednak powyżej w ową cyfrę 161 dzienników nie wrachowano. Dzienniki rządowe bowiem, które tam są dolichowane, są innego rodzaju, są to tak zwane: **Wiadomości gubernialne**, **Gazety policyjne**, które istotnie są czasopismami traktującymi rządowe kwestye, a jakich tego rodzaju u nas nie ma, bo tak zwane *Polizei-Zentralblatt*, *Polizei-Anzeiger*, również nie mają formy czasopismów, będąc zwykłymi doniesieniami, zawezwaniami, udzielaniami władzom do użytku.

W obliczeniu dziennikarstwa w Austrii, uwzględniono dziennikarstwo wszystkich królestw składających jednolite ciało monarchii.

W podaniu dziennikarstwa rosyjskiego opuszczono nie tylko dziennikarstwo królestwa polskiego, ale nawet dziennikarstwo w krajach zabranych, to jest: na **Podolu i Wołyniu**, które przecie nigdy osobnej monarchii nie tworzyły i stanowią wspólność z Rosją.

W królestwie Polskiem jest około 30, dzienników mnie wiadomych po większej części polskich, a między temi są i niemieckie. Zaś w krajach zabranych, wychodzą przy każdym niemal gubernialnem mieście, pisma rządowe dwu-językowe, mające tytuł: **Wiadomości gubernialne**. I tak np. wychodzą: **Wiadomości wołyńskie gubernskie**, w Żytomirzu pod redakcją **Hübena** (raz na tydzień w 4ce po 16 stron.). Podobnie wychodzą w **Grodnie**, **Kamieńcu podolskim**, **Wilnie**, **Kijowie**, **Mińsku**, **Mohilewie** i t.d., podobno w dwóch wydawanych językach. W Wilnie wychodzi nadto **Kuryer wileński** pod redakcją **Odyńca**.

Po dołączeniu tych wszystkich pism czasowych wychodzących w Rosyi, a po odrachowaniu dzienników ustaw krajowych u nas, otrzymamy dopiero rzeczywisty stosunek stanu żurnalistyki w dwóch monarchiach. Tu nadmienić muszę, że od r. 1856 dziennikarstwo w Rosyi tak wzrosło, że samych literackich i politycznych pism rosyjskich jest do 200, między którymi wiele z nich liczy po 12000 prenumeratorów.

## II.

W układzie tabelarycznym druków wyszłych w cesarstwie austriackiem sądziłbym, iżby można uzupełnić wykazy tak, aby z tychże wyraźnie rozpoznać było można, ile autorów, ile zeszytów, tomów i dzieł, w jakim języku pisało? Ile tomów i dzieł wypada na autorów wiadomych, a ile tomów i dzieł na autorów nie podpisanych na dziełach. Obliczenia te jednak zawsze według języków wypadałoby musiały.

W tabelach bowiem co do pojedynczych prowincyi rubryki: **autorowie** — **dzieła** — **tomy** — **zeszyty** — **arkusze** — wykazują cyfry dzieł na ogół, bez rozróżnienia ile tomów i zeszytów w pewnych językach wyszło, ile autorów i w jakim języku pisało? Tylko jedna rubryka p. t. druki, uwzględnia różnicę języków. — Tym sposobem mamy dla każdej prowincyi wykazaną tylko ilość ogółową druków w pewnym języku wyszłych, ale nie wiemy, ile one utworzyły dzieł — z ilu te dzieła składają się tomów i broszur.

Również rubryka tomów i zeszytów nie wykazuje jak to rozróżnienie uważać; nie wiadomo tu, azali dzieła zeszytowe które później składają tomy, pod pierwszą lub drugą rubrykę podejgnięte zostały; — tak np. Czas dodatek miesięczny wychodzi zeszytami, a co 3 zeszyty, składają tom — gdzież więc są one zapisane? tak np. r. 1854 u Czechów 49 powieści wyszłych, oznaczają liczbę zeszytów, tomów lub dzieł, lubo zdaje się, że tam tylko na zeszyty liczone.

## III.

Byłoby sądzę, bardzo pożądanem, gdyby corocznie w tablicach dających ogólny przegląd piśmiennictwa według materji i prowincyi — dołączono także tablice progresyjne — to jest aby cyfry z roku tego, dodawano do cyfer z lat poprzednich. Peryod bowiem jednoroczny za szczyt jest, aby z niego wnioskować można o stanie piśmiennictwa. — Tak naprzykład połączywszy cyfry w wykazach za lata

1853, 1854, 1855 i 1856 otrzymalibyśmy w sprawozdaniu na rok 1856 nową tablicę ogólną pod tytułem: **Piśmiennictwo w Austrii za lat cztery (r. 1853-1856)**. Moglibyśmy te dodawania skutecznie corocznie, i łatwym sposobem otrzymalibyśmy stosunek progresyjny co każde lat dziesięć. Myśl tę moją rozwijam przykładowo, podając później tabelę 5tą o jakiej myślę, z tą tylko różnicą, że w tej tabeli porównawczej nie zesumowałem z dokładnością cyfry przedmiotów za lat trzy, gdyż w sprawozdaniach trzech, trzymano się za każdą razą innego systemu obliczania, a to raz: łącznie na arkusze, tomy i zeszyty, drugi raz na ilość druków, trzeci raz na ilość dzieł, czy też druków.

## IV.

W układzie tabelarycznym, sądziłbym, że możnaby jeszcze jedno przymnożyć uwidocznienie ruchu ściśle piśmienniczego, to jest układanie tablic alfabetycznych pisarzy według języków i przedmiotów zarazem. Taką tablicę pod N. 7. poniżej umieszczam. Również wypadłaby osobna tablica dzieł bezimiennych wydawanych przez autorów, ułożona według języków i materji. nakoniec tablica dzieł a raczej druków, które z właściwą literaturą mało co mają wspólnego, to jest: pism na drodze rządowo-administracyjnej wydawanych.

Obecne bowiem tablice właściwie są nie tyle wykazami literatury (w ścisłym znaczeniu) w monarchii, jak więcej wykazami druków wyszłych w ciągu roku, czego nie krytykuję, bo wiem, że to istotnie było zadaniem autora.

Wyłumaczę to jaśniej. Druk służy dzisiaj nie tylko do rozpowszechnienia pracy indywidualnej autora, ale nadto w rękach władzy krajowej zastępuje rękopismo. — Ustawy państwa pochodzące od najwyższej władzy, rozporządzenia, okólniki i tp. wychodzące od władz administracyjnych, będąc tylko środkiem komunikacyjnym między władzą rządzącą a podwładnymi, środkiem utrzymania porządku i bezpieczeństwa, nie mogą być uważane za wyraz literatury. Podobnie i sprawozdania władz dla władz, korporacyi dla władz — przepisy i pisma dla pojedynczych korporacyi przez władzę wydawane, nie należą do literatury w właściwym jej rozumieniu, bo one nie wyszły z popędu własnej indywidualnej pracy autora, ale na drodze administracyjnej potrzeby wywołane zostały. Wychodziły one w języku cesarstwa i słusznie, bo ten język jest monarchicznym. — Dla tego owe statuta, roczne sprawozdania izb handlowych, programata szkolne, cyrkularze, i wszelkie zdania sprawy wychodzące w różnych językach p. t. *Sprawozdanie, Bericht, Jahres-Bericht*, nadto tak zwane: *Szematyzmy duchowne i świeckie*, wychodzące po łacinie i po polsku, *Provinzial-Handbuch* i tp. będąc częstokroć niezmiernie szacownym materiałem dla statystyka, pedagoga i prawnika, nie są ściśle literackim dziełem. Wykluczać je z liczby druków nie można, ale wypadłoby je pod osobne poddać rubryki — tak, aby je na pierwszy rzut oka w tablicach rozpoznać było można. Uczyniwszy to, ujrzelibyśmy stosunek literatury co do języków w pojedynczych prowincjach nieco odmienny i nieco korzystniejszy dla języków prowincjonalnych, a nizeli to teraz wykazać by się mogło.

Najlepszym i najprawdziwszym stosunkiem w obliczeniu stanu literatury w ścisłym jej rozumieniu byłoby o ile miemam, ułożenie tablic wiadomych pisarzy i tablic dzieł bezimiennych od pojedynczych autorów pochodzących. Weźmy to przykładowo. W wykazach za rok 1855, wymieniono autorów w Galicyi 57 wiadomych, (bez wskazania atoli ilu w jakich językach pisali) a zaś dzieł 157 wyszłych. Odtrąciwszy autorów 10 na piszących w innych językach, będziemy mieli około 47 wiadomych piszących po polsku. Że jednak w tej prowincyi jest zwykle stosunek wiadomych piszących do bezimiennych jak 2 do 1, więc przyjąć można, iż było w ciągu roku pisarzy około 70. Byłoby dobrze, gdyby z tabeli można było dowiedzieć się wiele ci 57 pisarzy napisali dzieł i ile tomów; mielibyśmy zaraz gotową cyfrę dzieł i tomów, przypadającą na bezimiennych pisarzy, wszystko obliczone według języków i narzeczy monarchii. — Tym sposobem według mojej myśli, oprócz nowych tablic które poniżej pod N. 5 i 7 podaję, przybyłaby jeszcze jedna nowa, mniej więcej w tej formie:



Tablica ogólnego ruchu literackiego w cesarstwie austriackim

I.														II.			III.	IV.
Liczba autorów imiennych, to jest: podpisanych na dziełach.														Liczba dzieł bezimiennie wyszłych.			Liczba pism czasowych, politycznych, zbiorowych i literackich. Katalogów, Noworoczników, Roczników od towarzystw prywatnych lub literackich. Kalendarze.	Druki urzędowe jako to: Dzienniki praw. Roczne sprawozdania. Szematyzmy. Statuta. Programata szkolne. Raporty. Książki dla szkół, wydawane przez c. k. administrację książek szkolnych
nie-miecy	włoscy	czescy	węgierscy	polscy	ruteński	serbscy	kroaцьcy	mołdawscy	śląscy	węgierscy	śląscy	mołdawscy	śląscy	Podobnie jak pod I.	Podobnie jak pod I.	Podobnie jak pod I.		
C i s k a n a p i s a n i																		
dziel tomów	zeszytów	dziel tomów	zeszytów	dziel tomów	zeszytów	dziel tomów	zeszytów	dziel tomów	zeszytów	dziel tomów	zeszytów	dziel tomów	zeszytów					

Powazam się tę myśl moją wyłuszczyć, nie celem okazania oryginalności pomysłu, ani celem krytykowania dzieła, które w dzisiejszym swym układzie wolno jest od krytyki, bo jest nieocenionej wartości, ale dla tego, że sprawozdawca wyraźnie oświadcza zadowolenie swoje z uwag czynionych po dziennikach nad olbrzymiej cierpliwości pracą jego.

Dodatki o których myślę, nie uwłaczają wartości dzieła, bo zmieniają wybornie użytego w niem systemu, ale tylko pomnażają nieco liczbę tablic, a to w celu jeszcze więcej drobiazgowego wykazania stanu piśmiennictw prowincjonalnych w ścisłem ich zna-

czeniu, wziętych według języków i narzeczy. Dodanie takich tablic nie ulega żadnej trudności przy takim doskonałym systemie w przeglądzie prac, jakiego się sprawozdawca trzymał; tablice te nie pomnażałyby również ogromu dzieła, bowiem przybyłyby ich tylko kilka. Sądząc zaś z tych tabel, które mam w trzecim sprawozdaniu, widzę, że uformowanie wykazów takich o jakich obecnie piszę, byłoby pracą nie trudną, bo sprawozdawca musi mieć materiały spisane w systemie kartkowym; do formowania więc nowych tablic, potrzebowałyby tylko sortować odpowiednio kartki, i takowe obliczać.

(C. d. n.)

## B u d z e t

### miasta Lwowa na rok administracyjny 1859.

(Obacz Nr. 1, 2, i 3 Dodatku tygodniowego z r. 1858 Tom VIII.)

Przychody:		Wal. A. złote
1. Przychody ( <i>brutto</i> ) z dóbr miejskich . . . . .		27,947
2. Przychody z miejskich gruntów i realności . . . . .		2,090
3. Czynsze z wynajęcia domów miejskich . . . . .		32,253
4. Czynsze z łazienek . . . . .		72
5. Rozmaite taksy . . . . .		—
6. Taksy rzemieślnicze . . . . .		3,150
7. Taksy mieszczańskie i reuicya ogniowa . . . . .		1,575
8. Należytości wstępne do handlu i gminy . . . . .		2,100
9. Opłata od produkeyi trunków . . . . .		203,580
10. Myto z rogatki . . . . .		100,000
11. Przychody z wagi miejskiej . . . . .		2,458
12. Czynsze stragarskie . . . . .		7,500
13. Należytości z szynków, kawiarni, traktyerni i gospód . . . . .		18,900
14. Opłata od zabaw publicznych . . . . .		—
15. Taksy policji sanitarnej . . . . .		3,700
16. Opłata przywileju przekupniom . . . . .		3,150
17. Rozmaite przyplwy policyjne . . . . .		400
18. Dodatek gminny do akcyzy . . . . .		94,500
19. Wnioski rozmaite . . . . .		5,985
20. Prowizye od miejskich kapitalów czynnych . . . . .		12,665
21. Przygodne dochody . . . . .		840
Suma przychodów miejskich . . . . .		522,865

Wydatki:		złote
1. Koszta centralnej administracji miejskiej . . . . .		57,525
2. Administracya dóbr miejskich . . . . .		23,435
3. Zarząd miejskich budynków i gruntów . . . . .		20,975
4. Zarząd poborów miejskich . . . . .		24,378
5. Zapomogi urzędnikom i służbie miejskiej . . . . .		2,500
6. Remuneracye . . . . .		1,120
7. Pensye . . . . .		29,000
8. Opatrzienia i łaski . . . . .		2,100
9. Potrzeby kancelaryjne i urzędowe . . . . .		15,000
10. Dyety i koszta podróży . . . . .		300
11. Koszta poborów gminnych . . . . .		—
12. Podatek dochodowy i zrównoważenie należytości . . . . .		9,200
13. Koszta buchhalteryi . . . . .		6,300
14. Urzęda landwójtowskie . . . . .		6,090
15. Policya miejscowa . . . . .		25,379
16. Zaopatrzenie domu robót, ubogich i sierot . . . . .		12,600
17. Wydatki policji sanitarnej . . . . .		38,208
18. Wydatki policji targowej . . . . .		3,695
19. Wydatki policji ogniowej . . . . .		23,420
20. Wydatki kwaterunku wojskowego . . . . .		20,630

	Wal. A. złote
21. Koszta konskrypcyi i rekrutacyi . . . . .	925
22. Ochędóstwo miasta . . . . .	15,000
23. Oświetlenie miasta . . . . .	35,920
24. Utrzymanie ulic i bruku . . . . .	65,600
25. Budowle wodne . . . . .	8,600
26. Utrzymanie wodociągów i studni . . . . .	5,372
27. Utrzymanie i czyszczenie kanałów . . . . .	4,640
28. Upiększanie miasta . . . . .	6,248
29. Budowle nadzwyczajne . . . . .	3,200
30. Wydatki na szkoły i kościoły . . . . .	32,750
31. Wydatki dobroczynności . . . . .	10,150
32. Wydatki na obchody uroczyste . . . . .	1,000
33. Wydatki przygodne . . . . .	5,500
34. Prowizye od kapitalów biernych . . . . .	9,530
Suma zwyczajnych wydatków . . . . .	532,290
Do tego nadzwyczajne zakupno gruntów i realności, tudzież budowy nowe . . . . .	59,435
Ogół wydatków . . . . .	591,725

#### Zestawienie przychodów z wydatkami:

Zestawiwszy zwyczajne wydatki . . . . .	532,290
„ z przychodami bieżącymi . . . . .	522,865
Okazuje się niedobór . . . . .	9,425
który łącznie z wydatkiem nadzwyczajnym . . . . .	59,435
daje ogółem przychodami niepokrytego niedoboru . . . . .	68,860

#### Z Buchhalteryi król. miasta Lwowa.

Dnia 30. października 1858.

Józef A. Jarosch,  
prow. Buchhalter.

Edward Pietrzycki,  
prow. Rewident.

Niniejszy Budzet przejrany i na posiedzeniu sekeyi finansowej potwierdzony z tym dodatkiem, że wymieniony niedobór 68,860 zł. jest do pokrycia najprzód z przychodów, które niosą obligacye pożyczki narodowej, a powtóre z przywyżek oszczędzonych po koniec października 1858 roku; zatem też i komunalny dodatek 5% do stałych podatków na ten rok 1859 administracyjny opuszcza się miastu.

#### Uchwalono na posiedzeniu Rady gminy.

We Lwowie dnia 9. grudnia 1858.

Franciszek Kroebel,  
c. k. sekretarz Namiestnictwa i pr.  
Burmistrz.

Dr. Michał Tustanowski,  
Przełożony w sekeyi finansowej w Radzie  
gminy.

Benedykt Gregorowicz,  
pr. radca mag.

Franciszek Gnatkowski,  
aktuaryusz rady i sekretarz  
w radzie gminy.

\*

(D. c. n.)



# Gorzelnie i browary w lwowskim okręgu administracyjnym.

Wydatek w styczniu 1859 — 1858.

(Obacz Nr. 2 i 6 Dodat. tygod.)

Nr.	Powiaty kameralne	W ó d k a						P i w o											
		Ilość gorz.	Ilość wiader zacieru	Ilość gorz.	Ilość wiader zacieru	Zestawienie w styczniu 1859		Ilość bro.	Ilość wiader piwa	Ilość bro.	Ilość wiader piwa	Zestawienie w styczniu 1859							
						Zajętych gorzelnii	Wydanych wiader zacieru					Zajętych browarów	Wydanych wiader piwa						
		w styczniu 1859	w styczniu 1858	więc.	mniej	więcej	mniej	w styczniu 1859	w styczniu 1858	więc.	mniej	więcej	mniej						
1	Brody	54	148,281	49	136,239	5	—	12,042	—	25	4,393	19	3,816	6	—	577	—		
2	Brzeżany	43	114,746 <sup>20</sup>	38	97,877	5	—	16,869 <sup>20</sup>	—	14	2,079	13	1,703	1	—	376	—		
3	Czerniowce	44	153,086	30	106,653	14	—	46,433	—	18	4,022	18	4,529	—	—	—	507		
4	Kołomyja	26	50,929 <sup>20</sup>	29	47,330 <sup>20</sup>	—	3	3,599	—	8	1,560	8	1,300	—	—	260	—		
5	Lwów	4	9,533	2	4,898	2	—	4,635	—	11	2,806	11	2,990	—	—	—	184		
6	Przemyśl	31	69,559	29	55,964 <sup>20</sup>	2	—	13,654 <sup>20</sup>	—	18	4,638	19	3,623	—	1	1,015	—		
7	Sambor	18	50,225 <sup>20</sup>	16	45,557 <sup>20</sup>	2	—	4,668	—	9	3,095	8	2,426	1	—	669	—		
8	Sanok	26	38,098 <sup>20</sup>	19	30,226	7	—	7,872 <sup>20</sup>	—	15	1,207	11	1,023	4	—	184	—		
9	Stanisławów	65	132,500 <sup>20</sup>	47	66,603	18	—	66,497 <sup>20</sup>	—	11	3,253	13	2,916 <sup>20</sup>	—	2	336 <sup>20</sup>	—		
10	Stryj	25	75,175	18	50,132	7	—	25,043	—	13	3,220	12	2,620	1	—	540	—		
11	Tarnopol	122	446,972 <sup>20</sup>	106	273,716 <sup>20</sup>	16	—	73,256	—	25	4,096	23	3,476	2	—	620	—		
12	Żółkiew	40	107,973	33	89,435	7	—	18,538	—	16	2,631	14	2,060 <sup>20</sup>	2	—	570 <sup>20</sup>	—		
Razem . .		498	1,397,080	416	1,103,972	82	—	293,108	—	183	37,000	169	32,543	14	—	4,457	—		
		Do tego produkcyja w samym Lwowie:										11	5,770	11	5,783	—	—	—	13
		Suma ogólna:										194	42,770	180	38,326	14	—	4,444	—

## Piwniczna.

R. 1348, 1578, 1591, 1688, 1726, 1748, 1749 i 1766.

Stanisław August Król potwierdza przywileje na założenie miasteczka i na jarmarki, także zakaz zabraniający żydom osiedlać się w niem.

(Obacz Numer 5. 6 i 7 Dodatku tygodniowego.)

**Stephanus Dei Gratia Rex Poloniae Magnus | Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. nec non Transylvaniae Princeps.** Significamus praesenti|bus literis Nostris quorum interest vniuersis et singulis. Exhibitum et commonstratum Nobis esse certum extra|ctum authenticum ex libro castrensi Sandecen-(si), sigillo capitanei m(ode)rni obsignatum, manu(ue) notary castrensis | Sandecen(sis) subscriptum idque V(e)n(e)rabilis Jo-annis Valentini Jakubowski Secretary Nostri Canonici Sandomiriensis | et in **Piwniczna Szyja** Plebani saluum, integrum nulliq(ue) sinistrae obnoxium suspitioni. In quo quidem rescripto | continetur fundatio oppidi **Piwniczna** veluti hoc inferius latius patebit, ex serie verborum atq(ue) eius contex tu qui sequitur estq(ue) talis:

Oblatae sunt ad Officium castren(se) capitaneale Sandecense et ad acta praesen(tia) per N(o)b(i)lem Stanislaum Biały | Advocatum in oppodo **Piwniczna Szyja** literae pargameneae S(e)-renissimi olim divae memoriae Casimiri Dei gratia Poloniae Regis sub titulo et sigillo eiusdem Regiae M(ajestatis) emanatae, continentes in se locationem seu fundationem | ex cruda radice oppidi **Piwniczna Szyja** ad profluentem fluy Poprod dicti una cum alys articulis et liberta|tibus inferius specificau(dis), omni vitio et nota suspitionis carentes. Quarum literarum tenor de verbo ad verbum | sequitur et est talis:

In nomine Domini amen. Ea quae magnifica Regum Maiestas facere decrevit maxi|me ad utilitatem regni sui debent esse firma et irretractabilia roburq(ue) perpetuae firmitatis obtinere. Proinde | Nos **Casimirus Dei gratia Rex Poloniae**, notum facimus vniuersis tam praesentibus quam futuris hanc | literam inspexitur. Quod cupientes vitilitatem regni Nostri per amplius ampliari in locandis civitatibus seu | oppidis de sylvis et nemoribus, de quibus nobis penitus nulla vtilitas proveniebat, Discreto Viro Hanconi de Sandecz | damus civitatem seu oppidum locan(dum) et disponendum in fluvio Poprod dicto, et ex utraq(ue) parte fluy ipsius in loco qui | **Piwniczna Szyja** dicitur, cuius limites erunt incipien(do) de Młodów<sup>1)</sup> de Głębokie<sup>2)</sup> usq(ue) in Nart<sup>3)</sup> quocumq(ue) | mansos poterit mensurare et villas alias locare, infra limites praedictos, quae villae civitati praedictae cum villa | Łomnica<sup>4)</sup> quam etiam addimus, ad praedictam civitatem in oneribus, contributionibus, servitibus iure theutonico | quod maydeburgense nuncupatur, quo civitas Nova Sandecz utitur omnimodam potestatem; scultetus tamen|qui est in Łomnica et sui posteri a scultetia non debent commoveri.<sup>5)</sup>

**Stefan z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmójdzki i td. a Siedmiogrodzki Książę.** Oznajmiamy tym listem wszystkim w ogóle i każdemu w szczególności, komu na tem zależy: jako złożony i okazany został przed Nami oryginalny wypis z księgi grodzkiej sądeckiej, pieczęcią teraźniejszego Starosty tudzież podpisem pisarza grodzkiego sądeckiego mianowicie Wielebnego Jana Walentego Jakubowskiego, Sekretarza Naszego, sądomirskiego Kanonika a w **Piwnicznej Szyi** Plebana, nieuszkodzony, całkowity i żadnemu szkodliwemu podejrzeniu nieulegający, który założenie miasteczka **Piwniczny** jako to niżej.

Podany został do Urzędu grodzkiego sądeckiego starostwa i do ksiąg niniejszych przez Szlachetnego Stanisława Białego, Wójta z miasteczka **Piwnicznej Szyi**, przywilej pergaminowy Najjaśniejszego niegdy świętej pamięci Kazimierza z Bożej łaski Króla polskiego, pod imieniem i pieczęcią tegoż króla Jegomości na założenie nad rzeką Poprad zwaną nowego miasteczka **Piwnicznej Szyi** tudzież na inne niżej wyrażone swobody i wolności wydane, bez uszkodzenia i poznańki podejrzaney będący, którego osnowa słowo w słowo jest taką jak następuje.

✳ **Wimie Pańskie amen.** Wszystko co Majestat królewski ze wspaniałości zwłaszcza ku pożytku królestwa swojego uczynić postanowił, stale i niezmiennie pozostać, moc wiecznie trwać mieć powinno. Przeto My **Kazimierz z Bożej łaski Król Polski**, oznajmiamy wszystkim teraz i potem będącym, którzy to pismo czytać będą.

Pragnąc pożytki królestwa naszego jak najbardziej powiększyć przez zakładanie miast i miasteczek w miejsce lasów i gajów wcale żadnego pożytku Nam nieprzynoszących, pozwalamy Starobliwemu Mężowi Hankowi ze Sądea założyć i urządzić miasto albo miasteczko nad rzeką Poprad zwaną i po obydwóch jej stronach w miejscu **Piwniczna Szyja** zwanem. Granice tej osady będą począwszy od Młodowa i Głębokiego aż po Nart, a ilekolwiek łanów da się wymierzyć i wsi na nich założyć w przerzeznaczonych granicach, wszystkie te wsie, które wraz ze wsią Łomnicą do wspomnianego miastu pod względem ciężarów, podatków i służebności przyłączamy, prawem niemieckim czyli magdeburkiem którego miasto Nowy Sądec używa, rządzić się będą miały zupełną wolność; sottys atoli w Łomnicy będący nie może być sottystwa pozbawiony, ani potomstwo jego.

(C. d. n.)

1) W sądeckim także nad Popradem po lewej stronie, lecz niżej Piwnicy leżąca wieś. — 2) i 3) Tych nazwisk nie ma na mapie Lisganiego. 4) Po-

wyż Piwniczny na prawym brzegu Popradu. 5) Ustęp niezupełny: zdaje się że woryginalie coś wypuszczone zostało.